

४ एकोद्विंशत्य

सम्बतर्त्तपमादपदकृत्तदिनउरोजदधकुक्षुश्रीवाग्पतिराजेन-मोहशु॥-वित्यात्र
कथाजुल॥शुभं॥ ॥इतियाकसाहीयाके॥

ॐ वक्तिस्रवोथागृह्वासितश्रीवाग्पतिराजशर्मरोगपुष्टकमिदम्
॥ पर्वतवासितवास्मरापुष्टकम्॥

ASHA ARCHIVES

3557

५५

9

स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ तर्पणं प्रयोगः ॥ ॥ ॐ अद्य हेमादिदेशकालोऽस्मत्त्वा
अद्य मुक्तागोत्रोत्पन्नोऽहममुक्ताशर्मा ब्रह्मादिदेवता तर्पणं पूर्वकपितृर्ष्याणामहं क
रिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ ततो दिपं प्रज्वाल्य पूर्वाभिमुखो भूः गंधपुष्पाक्षतगंगाजलकुश
पुतसुवर्णरत्नतंताम्राद्यन्यषात्रं गृहीत्वा तर्पयेत् ॥ उपविती प्राप्नुव कुशपाणिदे
वती शर्वभिर्नाम कुशोदकेन ॥ ॐ विश्वेवा ॥ ॐ विश्वे देवाः शृणुते इति मंत्रद्वयेन वि
श्वेदेवानावाह्यतर्पयेत् ॥ ॐ विश्वे देवाः स आगत शृणुताम इमं हवम ॥ एदं बर्हिनी धि
दत्त ॥ १ ॥ विश्वे देवाः शृणुते मंहवमेये अन्तरिक्षे य उपद्य विष्णु ॥ ये अग्नि जिह्वा उत वा
य जना आसद्यास्मिन् बर्हिषि मादय हूम् ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः ब्रह्मा द्यौ देवा इहा गच्छ
तु इति ह्यनु गृह्यते त्वां जलां जलिम् ॥ ॐ ब्रह्मास्तृप्यंताम् ॐ विष्णुस्तृप्यंताम् ॐ रुद्रस्तृ

राज

प्यंताम् ॐ प्रजापतिस्तुष्टयंताम् ॐ देवास्तुष्टयंताम् ॐ रुद्रास्तुष्टयंताम् ॐ वेदास्तुष्टयंताम् ॐ
 ऋषयस्तुष्टयंताम् ॐ पुराणचार्यास्तुष्टयंताम् ॐ गंधर्वास्तुष्टयंताम् ॐ इतराचार्यास्तुष्टयंताम् ॐ समस्त
 सरसावयवस्तुष्टयंताम् ॐ देव्यस्तुष्टयंताम् ॐ अप्सरसस्तुष्टयंताम् ॐ देवानुगास्तुष्टयंताम्
 ॐ नागास्तुष्टयंताम् ॐ सागरास्तुष्टयंताम् ॐ पर्वतास्तुष्टयंताम् ॐ सरितस्तुष्टयंताम् ॐ मनुष्या
 स्तुष्टयंताम् ॐ यक्षास्तुष्टयंताम् ॐ रक्षांसिस्तुष्टयंताम् ॐ पिशाचास्तुष्टयंताम् ॐ सुपर्णास्तुष्टयं
 ताम् ॐ भूतानिस्तुष्टयंताम् ॐ पशवस्तुष्टयंताम् ॐ वनस्पतयस्तुष्टयंताम् ॐ श्लोषधयस्तुष्टयंता
 म् ॐ भूतग्रामवतुर्विधास्तुष्टयंताम् ॐ मरीचिस्तुष्टयंताम् ॐ अत्रिस्तुष्टयंताम् ॐ अंगिरास्तुष्टयं
 ताम् ॐ पुलस्त्यस्तुष्टयंताम् ॐ पुलहस्तुष्टयंताम् ॐ ऋतुस्तुष्टयंताम् ॐ प्रवेतास्तुष्टयंताम् ॐ

स. आ
२

वशिष्ठस्तप्यताम् ॐ भृगुस्तप्यताम् ॐ नारदस्तप्यताम् ॥ १ ॥ ततो निवीती उदमुरवकाय
तिथर्वतिनामकुशोदकेनमनुष्यास्तर्पयेत् ॐ सुभृर्वः स्वसनकादयः सप्तमनुष्या इहाग
च्छन्तु इहातिष्ठन्तु गृह्णन्ते तां जलोजलीन ॥ ॥ ॐ मनकस्तप्यताम् २ ॐ मनन्दनस्तप्यता
म् २ ॐ सनातनस्तप्यताम् १ ॐ कपिलस्तप्यताम् २ ॐ आसुरिस्तप्यताम् २ ॐ वोढुस्त
प्यताम् २ ॐ पंचशिखास्तप्यताम् २ ततः प्राचीना अपसव्यवीतिदक्षिणाभिमुखः पाति
तवामजानु मोहितकुशतिलजलांजलित्रयेणापितृतीर्थं नखज्जपात्रोपरि दिव्यपितृस्त
र्पयेत् ॥ ॥ उमन्नस्त्रा आयं नुन इति मंत्राभ्यामावाह्य ॥ उमन्नस्त्रा निधिमस्य शन्नस
मिधिमहि ॥ उशन्नशत आवहपितृरुविष्य अतवे ॥ १ ॥ आयं नुन पीतर सोम्यास्वेग्नि
ध्याता पथिभिर्देवयानैः ॥ अस्मिन्पते स्वधया मदं च धिबुवंतु ते वत्समान ॥ २ ॥ कव्यवा उस्तप्य

राम
२

तामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ नलस्तृप्यतामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ सोम
पास्तृप्यतामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ यमस्तृप्यतामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः
३ ॐ अर्यमास्तृप्यतामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ अग्निष्वातास्तृप्यतामिदंतिलो
दकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ वह्निर्ह्यदस्तृप्यतामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ सोम
पास्तृप्यतामिदंतिलोदकं तस्मै स्वधानमः ३ ॐ यमायनमः ३ ॐ धर्मराजायनमः ३
ॐ मृत्युर्वेनमः ३ ॐ अन्तर्कायेनमः ३ ॐ वैवस्वतायनमः ३ ॐ कालायनमः ३ ॐ सर्व
भूतक्षयायनमः ३ ॐ औदुम्बरायनमः ३ ॐ दध्रायनमः ३ ॐ नीलायनमः ३ ॐ परमेष्ठि
नेनमः ३ ॐ वृकोदरायनमः ३ ॐ चित्रायनमः ३ ॐ चित्रगुप्तायनमः ३ ॥ ॥ ततः श्यागह
नुमेपितर इमान् नृह्णव्यो जली निति पितृनावा ह्यतर्पयेत् ॥ ॐ उदीरतामवरउत्परास

स. आ.

३

उन्मध्यमाः पितरः सोम्यासः असंयः इयुरवकाः अतश्चास्तेनो वंतु पितरो हवेषु ॥१॥ ॐ अद्याः
मुकगोत्रोऽस्मत्पिताः मुकशर्मा वसुस्वरूपस्तप्यतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा तमः ॥१॥
अग्निरसो नः पितरो नवगवाथर्वारो भृगावः सोम्यासः ॥ तेषां वयं सुमतौ यशिया नामपि
भट्टे सोमनसे स्याम ॥२॥ ॐ अद्या मुकगोत्रोऽस्मत्पिताः मुकशर्मा वसुस्वरूपस्तप्यतामि
दं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥३॥ ॐ आयं नूनः पितरः सोम्या सोमिष्याताः पथिभिर्देवयानैः ॥
अस्मिन्पते स्वधया मदं न्वधिवुवंतु ते वन्वस्मान् ॥३॥ ॐ अद्या मुकगोत्रोऽस्मत्पिताः मु
कशर्मा वसुस्वरूपस्तप्यतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥३॥ ॐ उज्ज्वहन्तीरमृतं घृतमप्य
यः किलालं परिस्नुतं स्वधास्य तर्पयत मे पितृन् ॥४॥ ॐ अद्या मुकगोत्रोऽस्मत्पितामहो
मुकशर्मा रूद्रस्वरूपस्तप्यतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥३॥ ॐ पितृभ्यः स्वधाधिभ्यः स्व

राम

३

धानमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः ॥ अक्षं
न्तपितरोमीमदन्तपितरोतीतृप्यन्तः पितरः पितरः शुन्धध्वम् ॥ ५ ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्म
पितामहोऽमुकशर्मारुद्रस्वरूपेऽस्तप्यतामिदन्तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ६ ॥ ये वेदपितरो यवने
हयाश्रुविद्यया ॥ ७ ॥ उचनप्रविद्यत्वं जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञं सुकृतं जुषस्व ॥ ८ ॥ अद्यामुकगो
त्रोऽस्मपितामहोऽमुकशर्मारुद्रस्वरूपेऽस्तप्यतामिदन्तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ९ ॥ ॐ मधुवाता
मताय ते मधुक्षरन्ति सिन्धवः ॥ माहीनः सन्तो यधीः ॥ अद्यामुकगोत्रोऽस्मात्प्रपितामहोऽसु
कशर्मा आदिन्यस्वरूपेऽस्तप्यतामिदन्तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ १० ॥ मधुनक्तुतो यसो मधुमत्या
र्थिर्वर्जः ॥ मधुघोरस्तुतः पिता ॥ ११ ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मात्प्रपितामहोऽमुकशर्मा आदिन्य
स्वरूपेऽस्तप्यतामिदन्तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ १२ ॥ ॐ मधुमान्नो वनस्य निर्मधुमा ॥ अस्तु सूर्यमा

स. आ

४

माहिर्गावोभवन्नुन ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मात्प्रपितामहोऽमुकशर्मा आदित्यस्वरूपेऽस्तृप्यतामिदं
निलोदकं तस्मै स्वधा ॥ २ ॥ तृप्यध्वम् ३ आमावाजस्य प्रसवो जगं न्यादे मे दे मे द्यावापृथिवी विश्वरूपेः
आमागता स्मितरा मातरा चामा सोमो अमृतत्वेन गम्यात् ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मन्माताऽमुकदे
वी वसुस्वरूपास्तृप्यतामिदं निलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मात्प्रपितामहोऽमुकदेवी
रुद्रस्वरूपीस्तृप्यतामिदं निलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३ ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मात्प्रपितामहोऽमुकदेवी
आदित्यस्वरूपीस्तृप्यतामिदं निलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३ ॥ ॐ तृप्यध्वमितीजलीत्रयं रघात् ॥ ॥
नमो वः पितरो रसायनमो वः पितरो शोषाय नमो वः पितरो जीवाय नमो वः पितरः स्वधां ये नमो वः पि
तरो घोराय नमो वः पितरो मन्यवे नमो वः पितरः पितरो नमो वो गृहान्नः पितरो दत्तसतो वः पितरो
देव्यै नमः पितरो वास आध्वन ॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मन्मातां महोऽमुकशर्मा वसुस्वरूपोस्तृप्य

राम

४

मातुलः मातुलः स्वश्रादिः स्त्रीपुत्रादिः भ्रातृपुत्रादिः पु
त्रभ्रातृभगनीत्यादिः जैष्ठ्यः कर्णेष्टादिः सर्वे न पश्येत् ॥
मातां व

तामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मत्पुमातां महोऽमुकशर्मा रुद्रस्वरूपोऽस्मत्पु
तामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मद्दुष्टपुमातां महोऽमुकशर्मा आदिभ्यस्वरूपो
स्मत्पुतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मन्मातामहीऽमुकदेवी वसुस्वरूपा स्म
त्पुतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मत्पुमातां महोऽमुकदेवी रुद्रस्वरूपा
स्मत्पुतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३॥ ॐ अद्यामुकगोत्रोऽस्मद्दुष्टपुमातां महोऽमुकदेवी आदि
भ्यस्वरूपा स्मत्पुतामिदं तिलोदकं तस्मै स्वधा ॥ ३॥ ॐ त्वत्पुत्रमिति माता महादिभ्योऽजलित्रयं दद्या
त् ॥ तत्तस्मै तनयादी जेष्टकनेष्टतर्प्ययेत् ॥ ॥ तत्तस्येन देवतिथ्यवर्तिना सकृदोदकेन ॥ देवा
सुरातथा यक्षानागा गंधर्वराक्षसाः ॥ पिशाचा गृध्रकासिद्धाः कुष्माण्डातरवखगाः ॥ १॥ जले
चराभूमिचरा वाद्याधारश्च जंतवः ॥ तृप्तिमेतेन यात्वा शुभदमेनाम्बुना खिलाः ॥ २॥ ततोऽप
निलयं सफलजननी माता महादित्रयं सस्त्रिस्त्री ननयादितान जननी स्वभ्रातरस्मस्त्रीयः ॥ तातां वा तमभभगिन्यधवयूक्तजायापि

तासु द्वौ शिष्या मापितरो महालयविधौ तीर्थे न तथैव ॥

स. आ.
५

सर्वेन स्वप्नपात्रेण ॥ नरकेषु समलोषु यातना सुचयो स्थिताः ॥ तेष्वासाप्यायनायेतद्दीप्यते
 सलिलं मया ॥ ३॥ मातृवंशे मृतायेव पितृवंशे तथैव च ॥ गुरुस्वसुरवंधुनां येवान्पेवांध
 वादयः ॥ ४॥ स्वबंधवा बांधवा येतु जन्मनी जन्म बांधवा ॥ तेतृप्तिमखिलायां तु येचामंनो
 यकाक्षिणः ॥ ५॥ यत्र ह्यनन संस्थानां क्षुब्धो य इह तात्मना ॥ इदमक्षयमेवास्तु मया दत्तं
 लोदकं ॥ ६॥ एवास्माकं कुले जाता अपुत्रा गोत्रिणा स्मृताः ॥ तेतृप्यंतु मया दत्तं वरुणिष्ठी
 उनोदके रिति मंत्रेण वसुनीष्ठी उनं कुर्यात् ॥ ॥ ततः सर्वेन मोहकमुत्सुच्य श्रावं मेत
 ह ॥ स शुचिषडसुरंतरिक्षसंघो तो वेदियदतिथिर्दुरंगा सत्तन्य हरसदृशसद्यो मसद्व
 गोजा ज्ञातजा अडिजा ज्ञातं वृहत् ॥ नमो विवस्वते ब्रह्मन्मास्यते विह्वते जसे ॥ जगत्सवित्रे
 शुचये सवित्रे जगत्प्रभुतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्रयिमया यत्रिगुणात्मधारिणो विरंदि

सूक्तोद्यत्वा ॥

राम
५